

בס"ד

גליון

להבות אש

תורות עובדות והנהגות
מרבותה"ק מקרעטשניף זי"ע
ומיבלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

**פרשת פינחס
תשפ"ה**



בנישיות כ"ס מיו אדמו"ר שידו"א

זו"ל ע"י מכון תורת אש
שע"י תלמידי וחסידי קרעטשניף סיגעט
בנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א

י"ל ע"י מכון תורת אש

פרשת פינחס

שנת תשפ"ה

גליון רמ"ח - שנה ו'

© כל הזכויות שמורות

להשיג הגליון על אימגיל

נא לשלוח בקשה אל

m@torasesh.com

להארות והערות נא לקרוא

347.291.1133

פאקס: 845-407-8916

מי שיש לו איזה חידושי תורה או
כתבים או טעיפס
מב"ק מרן רביה"ק זי"ע שלא יצאו
עדיין לאור נא לפנות להמערבת,
ותשוחח"ל

סדר לימוד 'עמוד היומי'

פרשת מט"ז

מסכת עירובין	
יום א'	פח.
יום ב'	פח:
יום ג'	פט.
יום ד'	פט:
יום ה'	צ.
שב"ק	חזרה

מערכת קול קרעטשניף סיגעט

מהדנעשה ונשמע

בחצרות קדישנו ובצל הקודש:
דברות קודש, מודעות, זמנים, חדשות,
ושמוחות אנ"ש

ארה"ק 799-12-26-077

חוץ לארץ 3063-585-646



זו כלל, אלא ברוב גדלותו לא נצרך כ"כ לחלק המעשה של המצוה, אלא יכול היה לקיים מצוה ולבטל את הרע והס"א בהעלם, שהוא רק ע"י מוחו ומחשבתו שהוא טמיר ונעלם, ובוזה מדויק מה שנקטו חז"ל בלי 'נתעלמה', שקיים הלכה זו בהעלם.

אבל פינחס הבין שצריכים גם בפועל ממש להכניעם ולבערם מן העולם, כאשר קבל משה רבינו בעצמו הנגלה של התורה אשר הבוועל ארמית קנאין פוגעין בו, והמה בוכים פתח אהל מועד, שחשבו שבזמן פריצות כזה ר"ל יכול להתעלם ההלכה אפילו מגדול הדור משה רבינו ח"ו, וירא פנחס ב"א ב"א הכהן מה שלפניו, ויקה רמה בידו, ונעשה לו כמה וכמה ניסים (סנהדרין פב: - תרגום יונתן במדבר כה, ח) שבוזה הכניע העשר ספירות דמסאבותא, שהסט"א רצה להתגבר ח"ו על הקדושה ונעשו לו ניסים כי קוב"ה לא עביד ניסא למגנא, ובוזה נתקן כה הקדושה ונתגלה האלקית בעולם.

"והנה איש מבני ישראל וגו' והמה בוכים פתח אהל מועד, וירא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וגו'. וברש"י הק' נתעלמה ממנו הלכה כל הבוועל ארמית קנאים פוגעים בו געו כלם בבכיה. וקשה על לי רש"י והלא בשאר מקומות כתיב לשון שכחה, ג' מאות הלכות נשתכחו וכו' ועוד, ולמה נקטו כאן חז"ל דוקא בלי נתעלמה.

ואפשר לומר, דכמו שיש בכל מצוה חלק הנגלה של המצוה, והיא פשטות המצוה, העשיה בפועל ממש התפילין והאתרוג וכו' וכו', יש גם בכל מצוה ומצוה פנימיות המצוה שהיא טמיר ונעלם ביחודא שלים, וזהו עיקר המצוה, וכן בל"ת יש בעיקר החלק של הפנימיות, כמוש"כ בזה"ק ומובא כ"פ בלקו"א מבעל התניא הק' כד אתכפיא ס"א אסתליק יקרא דקב"ה לעילא.

ובזה יבואר, דהנה חלק המעשה של מצוה זו היא בזה שהיה צריך להרוג את זמרי, אך פנימיות המצוה היא הכנעת וביטול הרע והס"א, ומשה רבינו ע"ה לא נשתכחה ממנו הלכה



שעי"ז נתגלה חסד ולא כיליתי את בני ישראל בקנאתי, ולכן אמור וגו' את בריתי שלום, כי זה מחסדי ה' שלא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, ועי"י החסד שנתעורר על כלל ישראל על ידו הנני נותן לו את בריתי שלום, ופנחס זה אליהו (ילקוט שמעוני רמז תשעא) ואין אליהו בא רק לעשות שלום (עדות פ"ח מ"ז) בעולם וכי"ר במהרה דידן מתוך נחת.

ולתרץ הדקדוק מדוע כתב רש"י כאן ולא בסוף הפרשה הקודמת, אפשר לומר בפשטות ששם נכתב שנדע מי הוא, אבל כיון שכבר יודעים ייחוסו, אזי לדרשה קא אתא.



יפקוד אלקי הרוחות וגו' אשר יצא לפניהם ואשר יבוא לפניהם וגו' ובדרך רמז אפשר לפרש כי יש שני עבודות לאדם סור מרע ועשה טוב, והמנהיג צריך בעצמו מקודם להזהר בכל דבר ודבר, ועי"ז יוכל להשפיע לאחרים.

וזה שנרמזו אשר יצא מחלק הרע שבו, לפניהם, לפני כל אחד, ואשר יבוא אל החלק הטוב אל הקדושה, לפניהם, וממילא עי"ז יוכל להשפיע עליהם אשר יוציאם, להוציאם מהחלק הרע שבהם, ואשר יביאם, אל הקדושה,

יפנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו'. וברש"י הק' לפי שהיו השבטים מבזים אותו, הראיתם בן פוטי זהשפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן, ולכאורה הלא יחוסו של פינחס כבר נמנה בסוף הפרשה הקודמת, ולמה פירש"י רק כאן למה נאמר היחוס. גם למה דוקא עכשיו מנו השבטים האחרים היחוס שלו בן פוטי וכו' ולמה עד עכשיו לא ביזהו.

ויש לומר דהנה לפעמים יבוא הקנאות מצד מדות רעות שבו, והסימן לדעת אם הקנאה היא לשם ה' או ח"ו מצד מדות רעות, היא בשני אופנים, האחד אם רואים שעוסק במעשה חסד, להנות ולהיטיב לאחרים, וכאשר בא עת נסיון אזי מקנא קנאת ה' צבאות, ועוד אופן בבחינת תוצאות מעשיו, אם הביא לתוצאות טובות סימן שקנאתו הייתה לה' ואם ח"ו להיפך סימן הוא שמעשיו באים מצד הרע שבו, אף שבפשטות נראה שמקנא קנאת ה' צבאות.

והנה כאן פינחס עשה מעשה שהיה יכול להיות שעשה כן מתוך כעסו, וחשדו אותו שנתעוררה בו הגבורה של ס"א, בהיותו בן פוטי, ולכן בא הכתוב לייחסו אחר אהרן, שהיה חסד, וזה שעשה היה גבורה שבחסד,

כמו"כ המנהיג ישראל הוא לפי הדור. ולפי"ז יתפרש שאחר שבא מרע"ה לבקש מהשי"ת להעמיד להם מנהיג כראוי, משיבו השי"ת עד שאתה מצוה אותי על בני, להעמיד להם מנהיג כראוי, צו את בני עלי, כי חשיבות ומדריגת המנהיג הוא לפי הדור.



אלה תעשו לה' במועדיכם לבד מנדריכם וגו'. כאשר נכתב כאן כל המועדים, וי"ל שגם פורים וחנוכה נרמזים כאן בפרשה, אל"ה בגי' ל"ו, רמז לל"ו גרות חנוכה, וגם טעמו בתביר, כי צריך להכניע ולהשפיל א"ע להדליק נר חנוכה למטה מעשרה, לבד מנדריכם ונדבותכם וגו' מרומז על פורים שמחלקים הרבה צדקה.

א"י אלה תעשו לה' במועדיכם, שמרומז על הגאולה בעתה, שאז תקריבו לפני ה' את כל הקרבנות האמורות בפרשה, וזה יהיה 'במועדיכם', דהיינו אני ה' בעתה, כאשר יבוא זמן הגאולה, אבל לבד מנדריכם ונדבותכם, כי ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה יוכלו לקרב שיהיה אחישנה.

ולא תהיה עדת ה' בצאן אשר אין להם רועה, כי אפילו אם יש מנהיג ואם אינו ח"ו בענין זה, הוא כאילו אין להם מנהיג, ולכן בקש משה רבינו ע"ה שיעמיד לבני ישראל מנהיג באופן הנ"ל שיהיה כראוי.



צו את בני ישראל וגו' את קרבני לחמי לאשי וגו'. הנה רואים אנו כאן סדר המועדים, אשר מתחיל מסדר קרבן התמיד כי אי אפשר להיות ר"ה כראוי ויוכ"פ וכדו', רק אם אותי יום יום ידרושון וקרבת אלקים יחפצון וכו' וכו', ולכן מתחיל בסדר התמיד ואח"ז אפשר להיות שב"ק עולת שבת בשבתו, ואח"כ ר"ח ואח"כ המועדים הכל בעתו מה טוב.

נ"ל צו את בני ישראל ואמרת אליהם וגו'. וברש"י הק' עד שאתה מצוה אותי על בני צו את בני אלי, ובהקדים הא דאיתא בספ"ה"ק וכפי שאמרתי לפרש הפסוק (תהלים קד, יט) עשה ירח למועדים, ירח רומז למנהיג ישראל כדאחז"ל (בבא בתרא עה.) פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה והלבנה אינו נראית תמיד בשוה, רק לפי הזמנים, לפעמים כן ולפעמים כן,



שיח"ק
מכ"ק רבינו
הקדוה"ט זיע"א

רשפי אש

שיח"ק בסעודת מלוה מלכה פרשת פינחס תשס"א לפ"ק

גם להאיזערנע קאפ, ודיבר עמו בדברי תורה, והתפעל האיזערנע קאפ עד מאד מגאונותו, וביקש ממנו שיבא נסיעה מיוחדת ושיודיע לו מקודם שבא, ואז יתאספו כל הגדולים והתלמידי חכמים שבלובלין לקבל פניו, ושידרוש בפניהם, וכן היה, שהכל נאספו לשמוע את דרשתו, והתפעלו ממנו עד מאד, שכן הישמח משה היה גאון הגאונים.

לאחר מכן שאל האיזערנע קאפ את הישמח משה לשם מה הגיע לעיר, וענה שהגיע לרבי, וכששמע כן, התחיל מאז לקרא לו בתואר כבוד בשם רבי.

הנה בראש השנה מבקשים יה"ר שנהיה 'לראש', ואין מבקשים יה"ר שנהיה 'ראש', ומהו הכוונה בזה, וי"ל שהכוונה הוא 'שנהיה לראש', שההתקשרות שלנו תהיה עם כאלו שהם בבחינת ראש, ולא לזנב.

עוד י"ל 'שנהיה לראש ולא לזנב', פירוש אנו מבקשים מהשי"ת שנהיה תמיד מקושרים למעלה, אבל אין זה טוב כשפוסחים על שני הסעיפים, מי שמדלג לשני מקומות, אמרו על זה אהין און אהער איז א צלם, ועל זה מבקשים שנהיה לראש, שנשאר תמיד למעלה.

חסידים היו אומרים באכילת הערינג, לשמועות טובות, שנשמע בשורות טובות.

בליל שישי ברכתי אחד לזיווג הגון, וב"ה שנעשה חתן וגם אחותו נשתדכה, וזהו בשורות טובות, שבאו שני בשורות טובות כאחד.

האריה דבי עילאי הביא את חותנו הישמח משה אל הרבי מלובלין, וכשהגיע הישמח משה ללובלין, נכנס להאב"ד של לובלין, הגאון רבי עזריאל הורוויץ זצוק"ל המכונה די איזערנע קאפ, והנה כשהיה מדבר האיזערנע קאפ מהרבי מלובלין היה קורא לו בשמו, ללא תואר כבוד של ר' וכדומה.

וכשהגיע הישמח משה ללובלין נכנס

והלך למקוה, וכשהיה במקוה הגיע האריה דבי עילאי, ורץ אחד לבשרו שחתנו הגיע, ואמר שהוא כבר הגיע, וכששמע כן שאל הרה"ק, האכן הוא הגיע כבר, והיכן הוא אכסגיתו, והשיב השליח, מה השאלה היכן, אצל הרבי, ונתברר שהישמח משה הבין שהכוונה הוא למשיח, לפי שהוא המתין כל העת לביאת המשיח.



יש מעשה אחד שהעולם מספרים המעשה בנוסח אחד, והרה"ק מסאטמאר היה מספרו בנוסח אחר, העולם מספרים שכאשר הרה"ק הישמח משה עלה לישיבה של מעלה אמר שלא יכנס לגן עדן עד שלא יבטיחוהו על ענין הגאולה, אבל כשהגיע כבדוהו בדרשה, וכאשר יבא לסיום הדרשה "ובא לציון גואל", תבא הגאולה, ועדיין דורש הוא.

והרה"ק מסאטמאר סיפר לי שזקיני הרה"ק ר' אלעזר ניסן מדראביהטש, אביו של הייטב לב, כשהגיע לפרעמישלאן, אמר לו הרה"ק ר' מאיר'ל, דראביהטשער רב, אני יכול לספר לכם מה שנעשה עם אביכם בעולם העליון, כשעלה הישמח משה למעלה לא רצה להכנס לגן עדן, עד שהגיע דוד המלך וניגן לו בכינורו,

הרה"ק ר' מרדכי מקרעמניץ היה קורא לעצמו בשם "מארדכאק", והיה אומר, "רבנו של עולם, דו ווילסט דאך דעם איד במילא העלפן, וואס הארט ד'ך אז מארדכאק וועט מאכן א פערציגער".

כענין זה הנני מברך את השדכנים שעוסקים בשידוכים, יהי רצון שהזיווג שיהיה לו קיום שיעבור על ידם.



לחיים. בשבוע זה (כ"ח תמוז) יחול יומא דהילולא של זקיני הק' בעל הישמח משה, ובאמת שזהו בושה וחרפה שהנני אומר עליו שהוא זקיני, שכיון שהנני מצאצאיו היה עלי להראות באופן אחר.

אני ראיתי ישועה שלא כדרך הטבע בציון הק' של זקה"ק הישמח משה, כשהייתי צריך להשתחרר מהצבא.

זקיני הק' היה מספר על הצפיה של הישמח משה לגאולה, שהיה תמיד מקלו אצל מיטתו, שכאשר תבא הבשורה על ביאת המשיח, שיוכל תיכף לקום ולרוץ לקראתו ושלא יצטרכו לחפש אחר מטהו, והיה פעם שחתנו האריה דבי עילאי היה אמור לבא לקראת שבת, ונתאחרה השעה, ועדיין לא בא, ודאג הישמח משה,

זקני הק' הרבי ר' ארון לייב אמר "שבת חזון איז די גרעסטע שבת אין יאר", וראה באוהב ישראל מה שפירש על עבודת הימים הללו.



הרה"ק מאפטא היה זקן דורו, והרה"ק מרוזין היה צעיר לימים, וכשנפלה אבנטו של הרה"ק מרוזין קם הרה"ק מאפטא וחגרו, ואמר, הנני מקיים בזה מצות גלילת ספר תורה, ואמר לבניו שהיה להם חלישות הדעת מזה, ואמר, אין אתם מכירים אותי, ושלחם שיסעו להרה"ק מרוזין, וכשבאו היה שם טאראסע (מרפסת) קטנה, ושם לא הלכו האנשים, ומצאו דרך איך להכנס סמוך לשם, לפי שראו שהרה"ק נמצא שם קודם התפילה, ובקשו לשמוע כיצד הוא הכנתו לתפילה, ושמעו איך שהוא מסתובב ואומר בנוסח רוזין מ'דארף דאווענען, מ'דארף דאווענען, וכך אמר כל העת, ואמרו בני הרה"ק מאפטא שהרגישו שאם יעמדו שם עוד כמה רגעים תצא נשמתם מרוב פחד, על ידי מה ששמעו שני תיבות אלו.

ויש ללמוד מזה סדר ההכנה לתפילה, וכבר שנינו (ברכות ל:) שחסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת קודם התפילה ומתפללים.



וכך הלך אחריו עד שהשיבו למקומו בגן עדן.



כשהלך הרה"ק הדרכי תשובה ממונקאטש לציון אביו (הרה"ק השם שלמה ממונקאטש), היה צועק בקולות וברקים, אבי, הרי הבטחת שלא תכנס לגן עדן עד שתביא את הגואל, ולמעשה אתה יושב בגן עדן ונהנה מזיו השכינה ואנו סובלים כאן בגלות בצרות איומות, וזהו מה שאומרים בקינות, אותנו עזבו לאנחות.

אותנו עזבו לאנחות, היינו אז מ'דארף כסדר קרעכצן על ענין הגאולה.



הנה כשחל תשעה באב בשבת איתא (שו"ע או"ח סימן תקנב סעיף י) שבסעודה שלישית אפשר לאכול סעודה כסעודת שלמה בשעתו, ויש לומר שהכונה הוא לסעודת חנוכת הבית שנעשה לבית המקדש, שגם בערב תשעה באב, אין להתייאש מהגאולה אלא צריך לצפות שעוד יהיה זה סעודת שלמה שהוא חנוכת הבית לבית המקדש השלישי.

זקני הק' היה בוכה ביותר בשעת אמירת איכה והקינות, ושנה אחת כשהגיע לפסוק (איכה ד, כ) 'רוח אפינו משיח ה' נלכד בשחיתותם' געה בבכיה נוראה, ולא היה יכול להמשיך באמירת הקינות.

יבא 'למשכנותיך ישראל', לעבודת התפילה שהוא במנין, וכל בי עשרה שכנתא שריא, ואז יבא לידי 'כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל' (במדבר כג, כג), שבשעת התפילה ירגיש את השי"ת, על ידי ההכנה לתפילה, שיקום במסירות גפש וילמד באופן זה שהתורה תביאו לידי כך שיבא מטומאה לטהרה, ואז ירגיש את השי"ת בתפילתו.

השי"ת יעזור שזכותו הגדולה של זקיני הישמח משה, שהיה שם תורה וחסידות תמיד, וכן היה הסדר אצל כל צדיקי בית סיגעט, נזכה להמשכת הדורות עלינו ועל כל דורותינו ועל הנלווים עלינו, זכותו הגדול יעמוד לנו ולכל ישראל.

בסעודה שלישית (פרשת בלק תשס"א) ביארנו הפסוק (במדבר כד, ה) 'מה טובו אהליך יעקב' וגו', ואמרו חז"ל (ברכות טז.) על הפסוק (שם ו) 'כנחלים נטיו' וגו', שהוקשו בתי כנסיות לנחלים, מה נחלים מביאים את האדם מטומאה לטהרה, כך אהלי תורה מביאות את האדם מטומאה לטהרה, ויש ללמוד מזה שהתורה צריכה להביא את האדם מטומאה לטהרה כמקוה.

ומזה יש ללמוד שמי שלומד לפני התפילה, על ידי עבודת התפילה, שלאח"ז יוכל לבא מטומאה לטהרה, אבל אם אין מכין עצמו לתפילה, מה כבר ישאר מתפילתו, וזהו 'מה טובו אהליך יעקב', היינו אהלי תורה, ע"י לימוד התורה קודם התפילה,

שיעור בגמרא מסכת ברכות דף ט' ע"ב

מלמד שאמר אליהו לפני הקדוש ברוך הוא רבנו של עולם ענני שתרד אש מן השמים ותאכל כל אשר על המזבח, וענני שתסיח דעתם כדי שלא יאמרו מעשה כשפים הם. הנה כשירד האש מן השמים, לא צעקו כולם שאליהו עושה נפלאות, אלא צעקו 'ה' הוא האלקים' (מלכים א' יח, לט), וכמו כן תכלית המופתים שעשו הצדיקים לא היה כדי שידברו מהם, אלא כדי שיראו בחוש שיש בורא לעולם, זה התכלית, שיהיה איש סחו אחריו ה' הוא האלקים.

הרה"ק מרוזין זי"ע היה מחלק לחיים ולעקאך לאחר קידוש לבנה, והיה אומר בטעם הדבר, שהנה כל מצוה צריך שיעלה מעות לאדם, ומצות קידוש לבנה אינו עולה ממון, ומשום כן היה מחלק לעקאך וי"ש, כדי שגם מצוה זו יעלה ממון.

וזקני הק' היה אומר בדרך צחות, שערי דמעות לא ננעלו, דמעות הכונה ד'מעות, שעל ידי הממון אפשר לפתוח כל השערים.



בגמ', אמר אליהו ענני שתי פעמים,



זי"ע היו אחים, והם היו תלמידי הרבי ר' בער, והיו אומרים על שני האחים הק' שאחד מהם אינו קורא קריאת שמע שעל המיטה והשני אינו מברך ברכת המזון, שאחד מהם לא היה שוכב לישון בלילה והשני לא נטל ידיו לסעודה, והרבי ר' שמעלקע לא שכב לישון, ומספרים שהיה יושב ועוסק בתורה והנר בידו, וחשש שמא ירדם, ולכן עשה לו גרות קטנים שכאשר הנר יכלה ישרוף את אצבעותיו וכך יתעורר.

בישיבה שלמדנו היו מכבים אור העלעקטרי בשעה עשר והיו קמים לפנות בוקר.



זקני הק' היה מקפיד שבמקום שהוא מקדש על היין, שלא יבא לשם אור העלעקטרי, שהיה אומר שאור העלעקטרי מפריע לקדושת השבת שיאיר, אבל במקום עריכת השולחן היה דולק האור.

אצל הגה"צ אב"ד סיגעט זי"ע בביתו לא היה דולק כלל אור העלעקטרי, וטעמו היה, כי בעיר שרוב התושבים הם יהודים אסור להשתמש עם אור העלעקטרי בשבת, שאז נמצא שבחברה העושה את האור עובדים בשבת עבור בני ישראל, אבל אם רוב בני העיר הם נכרים הרי זה מותר, והיו כמה שיטות בסיגעט אם יש שם

במשנה לעיל דף ב. שנינו מאימתי קורין את שמע בערבית, ואמרו בגמ' (שם) מה טעם פתח בשל ערבית, ובתירוץ אחד אמרו שהוא כפי הסדר שבקרא, ויהי ערב ויהי בוקר' (בראשית א, ה), וכמו כן מתחיל התנא בקריאת שמע של ערבית ואחר כך של שחרית, ובאמת שאין יום ללא לילה שלפניו, וכן אנו רואים במתן תורה, שהוסיף משה יום אחד מדעתו, ואמרו בגמ' (שבת פו.) שהיה זה כדי שיהיה היום ולילה עמו, וידוע הקושיא, כיצד גרם משה רבינו לדחות את מתן תורה יום לאחר שביקש הבורא לתת התורה, אלא שמשה רבינו ידע שללא לילה אין יום, אם אין הלילה שמור כראוי, אין גם יום, וכמו כן הוא גם במשנה. בתחילה פירשו 'מאימתי קורין את שמע בערבית', וכאשר יש לילה יוכל להיות היום.



במשנה מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת לכרתי, או לא היה עדיין אור העלעקטרי ובלילה היה חושך, והנני זוכר את התחלת התפשטות אור העלעקטרי, שבמקומותינו עוד היו לומדים בלילה עם גרות או מגורת נעפט שנקרא לאמטערנע, ואמנם בערים הגדולות כבר היה אז אור העלעקטרי, אבל לא במקומות הקטנים.

הרבי ר' שמעלקע זי"ע ובעל ההפלאה

נשמה כ"ה שנה לאחר מיתתה, ובין הדברים שסיפרה הנשמה היה, שעלה למעלה בשמים נשמה של רב אחד, ובעת שעלה למעלה שאלו אותו, רב, כיצד התנהגת בעולמך, ויש אריכות העובדא, וכן שאלו את הארענדאר, ארענדאר, כיצד ערכת את שני חייך,² וכמו כן שואלים את כל אחד, ואיתא בזוהר הקדוש שקודם יציאת הנשמה מהעולם באים אליו שני מלאכים עם ספר הזכרונות, ושם רשום כיצד ערך את כל ימי חייו, כל שנה, כל חודש וכל יום, וכן רשום שם כל מעשיו הלא טובים, והאדם חותם על הספר ומעיד על כל מעשיו, ובשעת מעשה הפחד הוא באופן שאין לשער, וכתב הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ב ה"א) שמי שהיה צדיק כל ימי חייו וברגע האחרון הרשיע הרי הוא מת כרשע, וכמו כן מי שהיה רשע כל ימי חייו וברגע האחרון שב בתשובה, הרי הוא נחשב צדיק, ואיתא בספרים שהס"מ בא אל האדם ברגעו האחרון ומבקש לפתותו שיכפור ח"ו באמונה, שהוא תופס בנשמה ביסורים גדולים, ואומר להנשמה שאם יכפור ח"ו יעזוב אותו, ומשום ענין זה כתבו בספרי מוסר לומר גילוי מודעה, וכמו שכתב בספר שבט מוסר ועוד ספרים, ויש עובדות שראו הדבר אצל אנשים, שיש חשש שימות האדם כרשע רח"ל.

רוב ישראל או רוב עכו"ם, ואצל הרב באמת שלא דלק האור, וכן בעוד בתים.



בגמ', בין תכלת שבה ללבן שבה.
 איתא (בספר מקדש מלך על הזוהר הק' פרשת בלק דף קמ"ו) שכאשר האדם משכים בבוקר, אף שעדיין חושך מעט, יקרא מיד קריאת שמע, ולאחר מכן יקרא שוב בעת תפילתו, לפי שיש קליפות המתדבקים באדם בכל רמ"ח איבריו בעת שנתו, והם אינם מסתלקים מהאדם כי עם על ידי קריאת שמע, שכל תיבה מקריאת שמע מסלק הקליפה מאבר אחד, ויש המדקדקים לקרא קריאת שמע כסדר בכונה גדולה, כדי שיסתלקו ממנו הקליפות, ולאחר מכן קוראים שוב בעת התפילה עם התפילין.



צריכים להתבונן כשקם ממיטתו בבוקר, לשם מה החזירו לו הנשמה, שגם חמור מתעורר בבוקר וקם לאכילתו, ומה החילוק בינו לבין החמור, אם אינו עוסק בתורה ועבודה.

היה עובדא אצל זקני הרה"ק ר' ארון לייב מפרעמישלאן ז"ע שבאה אליו

ב. עיין העובדא באריכות בספר שער האותיות ערך תורה אות א.

שלא יהיה נראה כאומר 'וראית מותו' וכן כשאומר 'וקשרתם אותם' לאות וכדומה.

וראה בסידור בארדיטשוב שיש שם סימנים היכן יש לדקדק כראוי בתיבות קריאת שמע, ומי שיקשיב לאופן שאני קורא קריאת שמע יבחין בדברים.



היה יהודי פשוט שהיה מדקדק באותיות, ולא רק בקריאת שמע אלא בכל התפילה, שיהיה נשמע כל תיבה בפני עצמה, כן היה מתפלל מדי יום ביומו, והכרתי את בנו וסיפר שלאחר פטירת אביו בא אליו בחלומו, ואמר לו שיתפלל כראוי, שהוא הקפיד להתפלל כראוי, והרי הוא יושב במקום גבוה למעלה, ואמר 'ערליך דאווענען הרי זה חשוב מאד למעלה', והוא היה מחסידי קרעטשניף ואמר לבנו שלא יתנתק מהרבי, כי הוא רואה בבירור שהרבי גדול עד מאד למעלה.

עוד היה עובדא לגבי דף גמרא, שהיה יהודי שהקפיד שלא לשכב לישון בלא דף גמרא, ולאחר פטירתו הגיע בחלום ואמר שדף גמרא חשוב עד מאד למעלה.

אני הכרתי כמה יהודים שהקפידו שלא לשכב לישון לפני שלמדו ביום זה דף גמרא עם תוס'.



אבל מי שזוכה הרי הוא נפטר מהעולם כראוי, בטבריה התגורר הרה"צ ר' אהרן יוסף לוריא זי"ע, ואני זכיתי להכירו, והתגורר ליד השטיבל של חסידי סלאנים, ובליל שב"ק נכנס בעצמו לשטיבל, וכבר היה אז חלש עד מאד, וקרא בעצמו לעשרה אנשים, ואמר שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד ויצתה נשמתו בטהרה.

[הוא היה מורם מעם, ואף בקשו להכתירו לרבי, ולפי שסירב עשו לרבי את הרה"ק ר' אברהם].



בגמ' לקריאת שמע כותיקין. הנה בגמ' להלן (ד:): אמרו שהקורא קריאת שמע בלא תפילין הרי הוא כמעיד עדות שקר בעצמו, ומשום כן יש הרבה שמדקדקים שכאשר הם קוראים קריאת שמע קודם התפילה הם מתעטרים קודם לכן בתפילין, אבל יש שיטה שעדות שקר היינו רק אם אין האדם לובש תפילין ביום זה, אבל אם הוא עומד ללבוש תפילין היום, אין זה נחשב לעדות שקר.

עוד אמרו בגמ' (טו:): שהמדקדק באותיות קריאת שמע מצננין לו גהינום, והיינו שאף אם ח"ו נגזר עליו גהינום, מצננים לו הגהינום שלא יהיו לו שם יסורים, ומהו לדקדק באותיותיה, כגון כשאומר 'וראיתם אותו', ידקדק להפריד בין התיבות

מונעים את הברכה ממנו, ועל דבר זה צריכים לברכה מיוחדת (דברים כח, ב) 'ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך', שגם כשיורד כבר השפע על האדם, יתכן שיהיה איזה דבר שיעצור את השפע שלא יוכל לבא עליו, והדבר נגרם גם על ידי הלשון הרע, אכן כשהאדם אומר קטורת הרי זה מכפר על לשון הרע, וממילא יוכל לבא עליו השפע שלו.

וכאשר האדם בא באיחור לתפילה הרי הוא מפסיד המעלה של אמירת קטורת, אלא שכאשר האדם מרגיל עצמו לאחר לתפילה, שוב אינו מרגיש ברעת הדבר.



בתוס' (ד"ה כל הסומך גאולה לתפלה כותיקין), שקורין קריאת שמע קודם הנץ ותפלה לאחר הנץ. במה שהצדיקים התפללו באיחור יש בזה אריכות דברים, וזקני הק' אמר שבאיחור התפילה יש מעלה אחת, שהאדם יושב כסדר בפחד הנה ואומר, עדיין לא התפללתי, עדיין לא התפללתי.

וכן היה אצל צדיקים גם לגבי תפילת מעריב, שהיו צדיקים כגון הרה"ק משינאווא שהיו מקבלים את הציבור בלילה במשך שלש שעות ורק בשעה

ויש להרגיל את האדם מימי ילדותו לומר קטורת, שאם לא, יקשה עליו להתרגל לדבר לאחר מכן, וגדול מעלת אמירת הקטורת, שהקטורת מכפרת על לשון הרע ומסוגל לעשירות (יומא כו.), שכן איתא שסנדקאות אין מכבדים לאדם אחד - אם אינו רב או רבי - יותר מפעם אחת (עיין שו"ע יו"ד סימן תרפה סעיף יג ברמ"א), לפי שהסנדקאות הוא כקטורת המסוגל לעשירות, שמשום כן היה כל כהן מקטיר הקטורת רק פעם אחת, כי הכל בקשו לזכות בעשירות.

והנה קטורת מכפרת גם על לשון הרע כי מי שמדבר לשון הרע אין השפע יכול לבא אליו, כי כשהאדם מדבר לשון הרע על חבירו, אינו מדבר בזה על השני, אלא שעל ידי דיבורו הרי הוא מגלה מי הוא עצמו, והוא מגלה הדבר על ידי דיבורו, וכך מונע הוא את השפע העומד לבא עליו ח"ו, ודבר זה אמרתי בביאור הפסוק (ויקרא כד, יט) 'כאשר יתן מום באדם כן ינתן בו', שכאשר האדם אומר מום שיש בחבירו, כן ינתן בו, שבא המלאך ואומר שיש בו חסרון זה, ועל ידי כן הוא מונע השפע שהיה מזומן בשבילו, שהמלאכים הרעים שנוצרו על ידי הלשון הרע

ג. עיין ביומא מד. וז"ל הגמרא על מה הקטורת מכפרת, על לשון הרע, יבוא דבר שבחשאי ויכפר על מעשה חשאי.

תפתח. מספרים שאמרו לפני הרה"ק מצאנו שהמקובלים מאריכים בכוונות של שמונה עשרה כשלש שעות, ואמר הרה"ק שהוא מכוין כל הכוונות הללו כשהוא אומר הפסוק ה' שפתי תפתח, שיש מושג שברגע אחד מכוונים כוונות הרבה, ודבר זה שייך גם בדורינו.

ולבסוף הוא אומר יהיו לרצון אמרי פי וגו'. יש לעורר על ענין אחד שאינו ידוע כל כך, שכשהבעל תפילה מסיים שמונה עשרה, קודם אמירת הקדיש, צריך לומר בלחש יהיו לרצון אמרי פי.



כשהאדם מתפלל יש לו להזהר בהגיון הלב שיהיה כראוי, שהנה העולם אומרים בדרך צחות בביאור הפסוק (תהלים כ, ה) 'אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ה' אלקינו נזכיר', שאומות העולם כדי ליסע בעולם הרי הם צריכים לצאת ברכב וסוסים, אבל אנחנו די במה שמזכירים שם ה', שעומדים בתפילה, וכבר משוטט בכל העולם, וכבר אמר הרה"ק ר' מאיר מפרעמישלאן זי"ע שבשמונה עשרה אחד אפשר לעבור בחצי עולם... וכאשר האדם מתפלל באופן זה, בסיום התפילה נשבר לבו בקרבו, שהוא רואה שעבר תפילה שלימה ולא כיון כראוי, שהפה אמר דבר אחד והלב היה במקום אחר, ומשום כן לאחר סיום שמונה עשרה

מאוחרת בלילה התפללו מעריב, והיו צדיקים שהתפללו מיד מעריב ושכבו לישון בשעה מוקדמת, שהיו קמים כבר בחצות.

ויש לידע שמה שהתחילו הצדיקים לאחר זמן התפילה היה זה לפי שהשי"ת מנהיג את הצדיקים בכל דור שינהגו כפי מה שראוי להשפיע לדור זה, שהנה איתא מהרבי ר' אלימלך זי"ע (נועם אלימלך פרשת נח) שבכל דור יש התיקון שלו, ובדורו אמר שהתיקון של הדור הוא מצות ציצית, ומשום כך היה נזהר ביותר בכל הענינים של מצות ציצית, ואותם ההולכים בדרך הישר, מוליכם הבורא על הדרך שיוכלו לפעול עבור הדור.

ובנוגע למצות ציצית, יש להזהר שיהיו הציצית כראוי, ושיהיו חוטי הציצית נפרדים זה מזה, ואיתא שציצית ר"ת צ'דיק י'פריד צ'יציותו ת'מ'יד, ועוד איתא שסימן לאדם שהוא מצד הקדושה שחוטי ציציותו פרודים זה מזה, הן בטלית קטן והן בטלית גדול, ועוד איתא מהיסוד יוסף, רבו של הקב הישר, שהנה ציצית בגימטריא תרי"ג, שהם שומרים על אברי וגידי האדם, והציצית עומדים בארבע הכנפות, כארבעה שומרים, שהם שומרים על האדם שלא יקרבו אליו המזיקים.



בגמ', בתחלה הוא אומר ה' שפתי

להניח תפילין או לקיים שאר מצוות, וגם כשעוסק האדם בשאר צרכיו, אל יסיח את דעתו, וכבר אמר הרבי ר' מרדכי'לע זי"ע שלדבקה בו הוא מצות עשה אחת בתורה (דברים יא, כב) המעמידה את האדם על רגליו, וזהו ענין הדביקות, שלא יהיה במצב של רפיון, כל מעשה שעושה האדם ידע מה טעם עושה הוא את הדבר, ויתבונן אם אכן יש לו לקיים את הדבר הזה או לא, ובודאי שכן צריך להיות בעת התפילה, שלא יסיח דעתו מהדבר שעכשיו הוא עומד בתפילה.

ואיתא מזקה"ק הייטב לב בספרו רב טוב פרשת נשא (הובא בקדושת צבי פרשת נשא אות א ובהגה שם) שבעת שהאדם עומד בתפילה, יהא כל כולו בתוך התפילה עד שלא ידע אם יש עוד אדם בבית המדרש זולתו.

מבקשים, יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך, שיצטרף הפה ללב שיהיה כאילו כיוון כראוי בתפילתו.



יש כמה דרגות בכוונת התפילה, יש דרגה שהאדם מכוין כראוי בכל תיבה ותיבה, ויש בחינה שאומרים את כל הפרק או כל הברכה בנשימה אחת, כדי שלא יהיה מקום למחשבה זרה להכנס, וכך אפשר לכוין את תיבות התפילה, אבל לאו כל מוחא סביל דא.

והעיקר בעבודת התפילה הוא שלא יתרפה האדם, שידע שהוא עומד לפני השי"ת, ומהרגע שהאדם אומר מודה אני לפניך, יזהר שלא יתרשל בעבודת השי"ת, אלא כסדר יהיה במצב שהוא עומד ללמוד או להתפלל,

שיעור בגמרא דף נ"ב ע"א

בשו"ת מן השמים שאל לגבי סדר הנחת תפילין, אם ההלכה כרש"י או כרבינו תם, וענו לו שבבית דין של מעלה סברו כרש"י, וכביכול סבר כרבינו תם, ולפי שאחרי רבים להטות, לכן ההלכה כרש"י.



זקה"ק הרבי ר' מרדכי'לע טעה פעם אחת ובירך ברכת התפילין על

בגמ' ורבי יהושע היא דאמר אין משגיחין בבת קול. ומה שלהלכה קיימא לן כבית הלל אף שאין משגיחין בבת קול, כתבו התוס' שהטעם הוא משום שבית הלל הם גם הרוב, ואם כן אחרי רבים להטות, אבל לגבי תנור של עכנאי לכו"ע אין משגיחין בבת קול, כיון ששם סברו הרוב דלא כר' אליעזר.



תפילין דרבינו תם, וכמו כן יש ענין ללמוד עם התפילין דרש"י, ויש ענין יותר גדול ללמוד עם התפילין דרבינו תם.

ואכן מנהג רבני אונגארן היה ללמוד עם התלמידים תיכף לאחר התפילה כשהיו עדיין מעוטרם עם התפילין.



הרה"ק **מבעלזא** היה אומר שמותר להתפאר במידה שנולד בה. אני הרגלתי עצמי מימי ילדותי שכל מה שאומרים לי שמעתי בקול האומרים לי. וכמו כן ב"ה בכל ימי חי לא היה לי מחלוקת עם אחד מאחי או עם אחת מאחיותי ולא עם חברי בישיבה, וכד הוינא טליא הייתי מצויין בענין זה, שגם כאשר היו דוחפים אותי מצד לצד, לא שאלתי את מי שדחף אותי למה הוא עושה כן, ואפשר שסברו אז שהנני כבהמה, אבל לאחר מכן כשהתחלתי ללמוד גמרא ראו שיש בהמות יותר גדולות ממני...

וכמו כן כשהייתי בישיבה ולאחר מכן בבית מדרשו של זקה"ק, כל דבר שהורו לי תיכף קיימתי, שנולדתי עם מידה זו, ובאותם השנים היה נקרא מי שיש לו מידה זו א ליימענער גולם...



עד שלא ייסדתי את הישיבה הקי, מעולם לא גערתי באיש, אבל

התפילין דרבינו תם, ואמר לאחר מכן שהיום קיים רצון הבורא.



בתקופה האחרונה התחלתי לעורר, שיש אנשים שאין לובשים תפילין דרבינו תם תיכף לאחר חליצת תפילין דרש"י, אלא לובשים התפילין קודם שקיעת החמה, ויש לעורר על ענין זה, שיש אומרים שמי שאינו מניח תפילין דרבינו תם נחשב לקרקפתא דלא מנח תפילין, ואין זה ראוי להלך בכל יום במשך כמה שעות בבחינת קרקפתא דלא מנחת תפילין, ועוד, שנתבאר שהנחת תפילין דרבינו תם הוא רצון הבורא, ומן הראוי לקיים רצון הבורא תיכף בתחילת היום, ולא לאחר את הדבר.

הנני זוכר כשהיה הרה"ק **מסאטמאר** בירושלים, כשהיה עדיין ביתו בירושלים, וערך אז את שולחנו ביום ו' אלול ביומא דהלולא של הייטב לב במקום אחד מחוץ לירושלים, וזכיתי להשתתף בעריכת השולחן, וראיתיו אז איך שהוא לובש תפילין דרבינו תם תיכף לאחר התפילה, ואיני יודע אם כך היה הנהגתו בכל השנים, אבל כך ראיתי באותו יום.

ולאחר שהניח תפילין דרבינו תם ישב ללמוד עם התפילין דרבינו תם, ואיתא שאין לך זמן שהמח מוכן ללימוד התורה כמו בשעת הנחת

ועל זה הנני מוסיף מה ששנינו באבות בריש פרק קנין תורה: שנו חכמים בלשון המשנה, ברוך שבחר בהם ובמשנתם, שהנה ענין פרקי אבות הוא מידות, וכאשר מבקשים לדעת על אחד מהו מהותו, יש לבדוק 'שבחר בהם', מה נעשה ממנו על ידי התורה, אם הוא בעל מידות ואז יודעים מהו 'משנתם', אם תורתו היא לימוד ראוי.

לאחרונה נתגלה לי שיש אנשים שהמציאו לעצמם קולא חדשה, שאינם אומרים את הפרק, בשנים קודם המלחמה היה כל אחד מישראל אומר את הפרק, כל בחור וכל אברך וכל אחד, והיו שנהגו לומר הפרק רק בימי הספירה, אבל ברוב המקומות אמרו את הפרק בכל שבת, וכמדומה שהקולא בזה באה מקהילות בני ליטא, אבל הם גם אינם אומרים תיקון ליל שבועות בליל שבועות, וכמו שראיתי אצל תלמיד אחד בישיבתנו שהגיע ממשפחה מבני ירושלים, שהתיישב בליל שבועות ללמוד גמרא ותוס'.

החזון איש אמר לי על ענין אחד, שעל פי ההלכה נראה שאין לנהוג כן, שיש לי להמשיך לנהוג במנהגי אבותי הק', זהו הדרך, צריכים לנהוג על פי מנהגי אבוה"ק ורבוה"ק, שכשם שבכל הדורות אמרו פרקי אבות, כן יש להמשיך לאחוז במנהג זה.

כל התשובות שהנני עונה לאנשים

כשייסדתי את הישיבה, והיו שם כמה מיני תלמידים, והייתי צריך להעמידם על מקומם, ואז הייתי לפעמים צריך לגעור באחד התלמידים.



הנני רגיל לומר ענין אחד, ואילו היו העולם מקבלים את הדבר, היה זה תיקון גדול לעולם, כשיש לאדם דין ודברים עם ב"ב או עם אחד מחבריו, והשני מתחיל לצעוק עליו, מדרך העולם הוא שמישיבים למחרפו דבר, ועל זה הנני רגיל לומר, הנה עכשיו לא היה בדעתך לצעוק ולגעור בשני, וכי משום שהשני צעק אתה מוכרח גם לצעוק?! אתה תצעק כשהחלטה תהיה שלך לצעוק, ועוד זאת יש להתבונן, איזה תועלת יהיה ע"י שתשיב לצעקות, מה שהשני צעק עליו, לא ימחק על ידי צעקותיו, אלא שעד עכשיו היה טיפש אחד, ועכשיו יהיו שתי טפשים...

וכאשר ישמעו בקולי בענין זה יהיה זה תיקון גדול בעולם, לפי שענין המידות עומד מעל הכל, וכאשר שואלים אצלי על בחור לעניני שידוכין, הנני רגיל לענות: לימוד התורה אין לו שיעור, יראת שמים אינו גלוי כי אם להשי"ת, אם הוא בעל מידות אפשר לעשות השידוך, אם מדברים מבעל טובה ובעל חסד, ואין לו מחלוקת עם אחרים, ויש לו מידות טובים, אפשר לגשת לשידוך.

מאכל זה כשהוא חרוך בצדדים, שזה יותר לטעמו, וכמו כן בכל ענין שיש בבית, זה פשוט שלא יכנס למחלוקת חלילה, אלא גם יזהר שלא יבא שום עגמת נפש לב"ב.

וגם בשעה שב"ב יש לה טענות עליו או שחבירו צועק עליו, אל יחשוש לבזיון שבא עליו, אלא ישוב בתשובה על מה שגרם שעל ידו באו לידי כעס, כי הבזיון שבא לו מדי ב"ב או מדי חבירו, בזיון זה נגזר עליו מן השמים, ומן השמים הכניסו לב"ב את הדיבורים בפיה מה תאמר לו, וכמו כן אצל חבירו, ולכן לא רק שלא יכעס על ב"ב, אלא יצטער על שעל ידו נגרם לה שהיא תכעס עליו.



מה שאמרנו עכשיו אין זה מדרגה, אלא זה התורה ממש, ומי שאינו חי באופן זה, נמצא שהוא מעביר את כל ימי חייו כבהמה ממש, ואז לא יהיה לו חיים טובים לא בזה ולא בבא, ועל זה אנו מבקשים 'אדם ובהמה תושיע ה', שהשי"ת מרחם גם על מי שהנהגתו כבהמה.



"בגמ', אפוקי יומא כמה דמאחרין ליה עדיף כי היכי דלא להוי עלן כמשוי.

ששואלים אותי, לא המצאתי אותם בחכמתי, ויש אנשים חכמים יותר ממני, אבל למדתי את הדברים מהמציאות, בשנים הראשונות בכפר עטה היו נכנסות לקו"פ גם נשים, ולפעמים לאחר נישואי בחור ישיבה היתה ב"ב נכנסת ודמעתה על לחיה, שבתחילה בכתה בפני אמה, ואז באה אמה עם הבת לבכות לפני, וכי לשם כך הייתי צריכה להנשא לבחור ישיבה, שהוא שקרן כמו מי שאינו בחור ישיבה, שהוא הולך למקומות מסוימים שאין זה כרצוני, והוא משקר ואומר שהיה במקום אחר, ואם אין מסדרים הכל כרצונו הוא בא לידי כעס כמו בחור מהרחוב, וכי לשם כך הייתי צריכה להנשא לישיבה בחור, ואז ראיתי בעיני מה שנגרם כשבחור אינו מוזכר את מידותיו, שעיי"ו הוא נעשה מחלל את ה' ל"ע, שאומרים עליו שכך נראה בחור שעוסק בתורה, שהשקר אינו נחשב אצלו לחטא, והוא בא לידי כעס.



עוד הנני רגיל לומר, כשהאדם שב לביתו וב"ב מביאה לפניו לאכול, גם אין המאכל לטעמו וגם אם נחרך מעט, יקדים ויאמר לעומתה, מהיכן ידעה להכין לו המאכל כפי מה שהוא רגיל לאכול, שהוא רגיל לאכול

באמצע הסעודה גם בימות החול, כמו ששותים היום סאדע וכדומה כך שתו פעם יין, כי מים היה דבר זול ונמנעו אנשים לשתות מזה כי נהיים מגושמים מזה וגם מזיק להרבה דברים על כן היו שותים יין, ומסתמא היו להם מוחות חזקים ולא נשתכרו וגם לא שתו הרבה.



דמברך עילויה ומנח ליה. וכמו שאנו עושים בקידוש ובהבדלה שאין אנו שותים מיד, ויש צדיקים שנהגו לטעום מעט מן היין אחר ברכת בופה"ג בהבדלה קודם ברכת בשמים והאש, אך רוב העולם לא נהגו כן, אלא מברכים בורא פרי הגפן ואין שותים מיד.



והאמר מר טעמו פגמו. אחר שאני מברך על הכוס אני מוסיף יין קודם שאני מחלק כוס של ברכה, אבל מעיקר הדין יש אומרים שכוס של ברכה אפשר לשתות גם מכוס פגום, וכן נוהגים הרבה ששותים אחד מהשני באותו כוס, ובזוהר הקדוש מפליג בזה לשתות כוס של ברכה מאותו כוס שברכו עליו דווקא, אמנם כשיש קהל רב אין יכולים לעשות כן כי אין אפשרות להעביר הכוס מאחד לשני.



כמו שרגיל תמיד על לשוני בשם זקה"ק זי"ע, כי אלו הממהרים לצאת מן השבת זהו מחמת שאין מתנהגים בשבת כראוי, והנשמה יתירה מצטערת ואינה יכולה לסבול עוד, ומיד כשיש ג' כוכבים היא מזרזת את האדם לצאת מן השבת לחול כדי שהנשמה יתירה שבו תיגאל מהגלות שלה.



בא להם יין לאחר המזון. החתם סופר היה מברך כל יום ברכת המזון על הכוס, וסיפרו לי שני נכדיו של החתם סופר שהיו כבר לפני שלושים שנה אנשים זקנים ועדיין הם בחיים ב"ה, שהיה מונח אצלו היין במרתף ובימות החורף היה קר מאוד בארצות אלו בתוך המרתף, ועם כל זה ירד למרתף להביא יין לברך על הכוס, וכמדומה לי שאפילו כשהיה מברך ביחיד היה מברך על הכוס, אמנם לא נהגו כן אצלנו (כ"ה בבית יוסף סי' קפ"ב בשם האר"י).

אנו אין שותים את היין של ס"ג כי אין אנו מברכים תמיד על הכוס, ורק בשבע ברכות מברכים על הכוס כי שבע ברכות אנו מברכים תמיד על הכוס, אבל אלו שכל יום מברכים על הכוס אלו שותים גם את הכוס של סעודה שלישית.

אבל כאן מדברים מהיין ששותים בשעת הסעודה, שהם היו שותים יין

רוב רבי'ס לא היו אוכלים סעודת מלוה מלכה ברבים, ומה שעשה כל אחד בביתו אין תמיד ידוע, והרבי'ס שהיו נוטלים ידיהם היה זאת אחד מהעבודות הגדולות אצלם, והרה"ק ר' איציק'ל מפשעווארסק זי"ע שהיה נכדו של הרבי ר' אלימלך זי"ע היה עורך סעודת מלווה מלכה גדולה ברבים, כי דוד המלך בעצמו בא אל הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע ביום שישי מחופש לגוי להבדיל, והביא לו דג גדול, ואמר לו הרבי ר' אלימלך שיש לו כבר דגים לשבת, ואמר לו שיקח אותו למוצאי שבת, ואז הבין הרבי ר' אלימלך זי"ע מיהו אותו גוי, ואמר לו, שאין לו כח לאכול מלוה מלכה אבל מבטיח הוא לו שנכדיו יערכו סעודות מלוה מלכה, ואכן כל נכדי הרבי ר' אלימלך זי"ע היו עורכים סעודת מלוה מלכה אבל לא כולם בהיקף גדול כמו ר' איציקל זי"ע.



אני בעצמי ראיתי הרבה פעמים השגחה עליונה כיצד שבאו אלי דגים לשבת, כי דבר שמצטער אדם עליו יש לאדם סייעתא דשמיא בזה.

בעיר הבירה לאנדאן היה לי אכסניא אצל הרה"ח ר' מרדכי שעהר זצ"ל, שהיה אדם מכובד מאוד בלאנדאן, והיה עושר גדול וכל יום קם לפנות בוקרו למד שיעור כאדם פשוט שאין לו שום עול עליו, ובליל שבת ראיתי אותו עורך את השולחן כאיש מורם מעם, כי אני הלכתי אחר כך

בתוס' (ד"ה מניחו עד לאחר המזון) הכא משמע שמותר לטעום קודם הבדלה, תימה הא אמימר בת טוות, פי' לן מעונה, לפי שלא היה לו יין להבדיל עליו. וי"ל דשאני אמימר שהיה סבור שיהיה לו כוס למחר או מחמיר על עצמו היה. מכאן רואים שאי אפשר להביא ראיה מעובדא כי לתירוץ השני של תוספות מעיקר הדין מותר לטעום קודם הבדלה אם אין לו כוס, ואפילו הכי לן אמימר כשהוא מעונה כי מחמיר על עצמו היה ולא טעם כלום במוצאי שבת, ומלוה מלכה אכל למחרת או שאכל בסעודה שלישית עוד כזית לפני ברכת המזון.



המנהג של סעודת מלוה מלכה היה אצלנו כמו המנהג של אפיית מצות מצוה בערב פסח, שנהג בזה דור אחד לכאן ודור אחד לכאן, הרה"ק ר' מאיר'ל מפרעמישלאן זי"ע לא אפה מצות ערב פסח, ואמר מצות ערב פסח לא יראה כזאת בישראל, כי היה ירא מאוד ממשוהו חמץ, אולם זקני הקדוש הרבי ר' מרדכי'לע זי"ע היה אופה, וזקני הקדוש הרבי ר' מאיר'ל לא היה אופה, וזקה"ק זי"ע היה אופה, ואבי הק' זי"ע לא היה אופה.

וכן היה באכילת מלווה מלכה שכל דור יש לו סדר אחר בזה, וזקה"ק זי"ע לא היה אוכל מלווה מלכה, ואבי הק' זי"ע היה אוכל מלווה מלכה, והשי"ת יעזור הלאה גם אצלי.

כל הדברים הסובבים בענין הדגים יש בהם השגחה גדולה, כי בתוך הדגים מגולגלים נשמות גדולות, וכשבאים בשבת לאיזה מקום יש לפחות לאכול את הדג לכבוד שבת.



הרה"ק ר' יהודה לייב שומר שבת אחיו של זקני הרה"ק ר' מאיר הגדול מפרימישלאן זי"ע היה חבירו של הבעש"ט הק', - והיו הם כולם בני חבריא שהלכו כולם בהתבודדות בין השדות קודם שנתגלה הבעש"ט הק', והם, זקני הקדוש ר' מאיר הגדול, ואחיו הרה"ק ר' יהודה לייב שומר שבת, והרה"ק ר' צבי פאסטעך זי"ע, - ודרכו של הרה"ק ר' יהודה לייב היה שלא פתח מעולם את עיניו ברחוב, וכשהלך ברחוב היו נושאים אותו שני בני אדם, וביום שישי נכנס לחנות של דגים כשהוא נישא ע"י שני בני אדם ואמר, תנו ליהודה לייב את הדג היקר והמשובח ביותר לשבת, ואח"כ נכנס לחנות של בשר ואמר, תנו ליהודה לייב את הבשר היקר והמשובח ביותר לשבת.

ואם הרה"ק ר' יהודה לייב אמר שהוא רוצה את הדג היקר והמשובח ביותר, הרי זה סימן שדג כזה צריך לקנות לכבוד שבת, וכן הוא הלשון בגמרא (שבת קיח:) 'במה מענגו בדגים גדולים'.

לערוך את השולחן באולם, ואדהכי ראיתי אותו יושב בצד ואומר 'שלום עליכם', ופעם אחת התאכסנתי שם אחר פטירתו, ובאתי לפתע פתאום בערב שבת ללא התראה, כי הייתי צריך להיות על שבת במקום אחר, וכשהגעתי היה מוכנים חלות גדולים כמו שהייתה מכינה תמיד כשהייתי בא, ושאלתי לפרש הדבר והלא לא ידעו שאבוא, וסיפרה בעלת הבית שבעלה בא אליה בחלום שתכין חלות גדולים ודגים גדולים לשבת כי הרבי יהיה על שבת בביתם.

בפעם הראשון שנסעתי למאנטשעסטער היה לי גם סיפור עם הדגים, שנסעתי ללאנדאן כי הייתי צריך להיות בגאלדערס גרין אצל דאקטאר אדלער והייתי מוכרח להישאר על שבת שם ולא היה לי מקום להיות בשבת, והגיע אלי הגה"צ רבי ישעיה שנעבאלג (שליט"א) [וצוק"ל] אב"ד בני ראם חותנו של הרבי מראחוב שליט"א, ואמר לי כי במאנטשעסטער יש איזה יהודי עשיר שאפשר להיות אצלו, ושם בעיר לא היה לי שום אחד מאנ"ש ומכל מקום הסכמתי לזה, וצלצל לעשיר ואמר לו שאפשר להגיע, ואכן הגעתי לשם לשבת, ושם סיפרה בעלת הבית כי בא אצלה גוי ובידו דג גדול וביקש למכרו לה, ואמרה שאינה צריכה דג גדול כזה ואין דרכה לקנות דג גדול כזה, אך הוא לא הרפה עד שקנתה את הדג בזול, ולבסוף כששמעה שאני בא לשבת הבינה מדוע בא אצלו אותו גוי.

תניא

בותיה דרב



שיעורים מלאים ניו ומפיקים נוגה,
יפים לשעתה ויפים לדורות

בספח"ק תניא

**כפי שנמסרו ע"י
כ"ק מרן רבינו הקדוה"מ זיע"א**



♦ פרק ז - חלק ב ♦

אך מי שהוא בזוללי בשר וסובאי ייך למלאות תאות גופו ונפשו הבהמית^א, שהוא בחינת יסוד המים מארבע יסודות הרעים שבה שממנו מדת התאוה^ב, הנה על ידי זה יורד

א. גדר 'זולל וסובא' אינו שוה אצל כל אחד

אך מי שהוא בזוללי בשר וסובאי ייך למלאות תאות גופו ונפשו הבהמית. הנה בכל דור יש מנהיגי ישראל שהם מוסרים את התורה, ובדורינו היה זקני הק' זי"ע המנהיג והמוסר התורה לבני הדור, וזקני הק' היה אומר את הגדר של 'זולל וסובא', שהאוכל חצי ככר של פת דוחן (קוקריץ ווייץ) ויכול לאכול עוד חצי ככר, אין הוא בכלל זולל וסובא, אבל מי שאוכל אפילו רק רבע ככר, והוא ממלא עצמו באופן ששוב אינו יכול לאכול עוד, הוא כבר נכלל בגדר 'זולל וסובא', וכבר כתב הרמב"ם שבעת שהאדם אוכל יש לו לאכול שליש פחות מכדי שביעה, ולא ימלא עצמו לגמרי.

ב. ד' יסודות רעים בתוך כל אחד ואחד

שהוא בחי' יסוד המים מארבע יסודות הרעים שבה שממנו מדת התאוה. ענין זה מבואר לעיל (פרק א), שבכל אחד יש בו ארבעה יסודות הרעים, אש מים רוח עפר, ומי שמתגבר בו יסוד האש, עי"ז הוא בא לידי כעס וגאוה, כאש שהוא עולה למעלה, ומי שמתגבר בו יסוד המים, הוא בא לידי תאוות, כי המים מצמיחים כל התאוות, כי הכל גדל על ידי המים, וכמו כן יסוד המים מארבעת מידות הרעות משפיע על האדם שיהיה בעל תאוה.

ומי שמתגבר בו יסוד הרוח מארבעת יסודות הרעים, עי"ז הוא בא לידי דיבור דברים בטלים ודברי ליצנות, שהרוח מורה על הדיבור, שאין בו ממשות,

חיות הבשר והיין שבקרבו ונכלל לפי שעה ברע גמור^י

ועל ידי התגברות יסוד העפר באדם הוא בא לידי עצבות, שאינו מוצא מקום לעצמו, ואין זה ענוה דקדושה אלא עצבות מהצד השני, שהענוה והשפלות דקדושה, מביאים את האדם לידי מרירות, וכשיש לאדם מרירות עי"ז הוא חוזר ומתעלה, משא"כ על ידי העצבות נעשה האדם כעץ ואבן ואינו יכול לפעול בעצמו להתעלות.

להתגבר על העצלות ולברר דבר ה' זו הלכה

זאת ועוד על ידי יסוד העפר בא האדם לידי עצלות, שקשה לו להשכים ללמוד תורה או לקום ממקומו לקחת לו ספר, והנה אמרו חז"ל (ברכות ה.) שמיום שחרכ בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה, ואיתא שבכלל ד' אמות של הלכה הוא שלא יהיה אדם עצל לעיין בכל דבר הלכה במקורו, וכמו כן על האדם להיות זריז לכל דבר מצוה, והעצלות באה על ידי התגברות יסוד העפר.

ובכל משך ימי חיי האדם עליו לעבוד שלא יתגברו עליו ארבעה יסודות אלו. וכי שמתגבר עליו אחד מהיסודות הללו, עי"ז הוא בא לידי מה שנגרם על ידי המידות הללו, מי שמתגבר עליו יסוד המים, יש לו חשק לאכול בשר ולשתות יין וללכת אחר כל תאוותיו, והרי זה דומה כמי שבא לאדם אחד לפתותו לבא לדבר עבירה, כמו כן יש בתוך האדם הכח מצד הרע, לפתותו לדבר רע, אלא שאין הוא מדבר עם לשונו, אלא שהוא מביאו לידי מצב של חשק למה שרוצה מידה זו.



ג. מצות עשה של קדש עצמך במותר לך'

ונכלל לפי שעה ברע גמור. לפי שעובר על מצות עשה של 'קדש עצמך במותר לך' (ראה רמב"ן ריש פרשת קדושים), וכמולא יורד הבשר והיין לשלש קליפות הטמאות.

שבשלוש קליפות הטמאות, וגופו נעשה להן לבוש

והנה בעבר היו הבחורים אוכלים "טעג", וענין ה"טעג" היה שאכלו בכל יום אצל אדם אחר, וספרו הבחורים שהיה בעל בית אחד שהגיע אצלו בחור לאכול, וביקש להשיבועו כראוי, ושם לפניו מנה גדולה, וישב הבחור והתאנח: 'אוי אוי, הרי בשר זה יכנס עוד מעט בתוכי לגמרי, וכיצד יכנס בי קערה מליאה בשר', והיינו שלא רק שלא היה לו חשק לאכול, אלא שתיכף בכה שלא יתגשם על ידי הבשר שיאכל, בחורים כאלו הסתובבו אז בעולם, היה אז בחורים כאלו שלכל הפחות ניסו להיות יראי שמים אמיתיים, ולא כאלו האומרים שהם מבקשים להיות יראי שמים, וכלשון שאומרים 'מ'פראכירט', ולמעשה עושים ההיפך הגמור.



ד. 'קדש עצמך במותר לך'

ונכלל לפי שעה ברע גמור שבשלוש קליפות הטמאות וכו'. ענין זה מבואר במקום אחר שכשהאדם הולך אחר תאוותו נמצא שהוא עובר על המצות עשה של קדושים תהיו – קדש עצמך במותר לך' (ראה רמב"ן ריש פרשת קדושים), והיינו שאין לו לאדם לאכול מאכל רק מחמת רצונו לאכול, אלא פני שהוא 'צריך' לאכול, ומי שאוכל כדי למלאת תאוותו נמצא שעובר על 'קדש עצמך במותר לך', וכן נלמד מהפסוק (ויקרא יא, מד) 'והתקדשתם והייתם קדושים'.

לגשת לעניני עוה"ז רק כהכרח המציאות

כי עלינו להשכיל ולדעת שלא רק הקרבנות הם קודש, אלא על בני ישראל לקדש עצמם, והיינו שכל אכילה וכל שתיה יהיה רק לשם שמים, וזהו 'קדש עצמך במותר לך', שגם מאכל או משקה שאין בו איסור, עלינו לעשות לשם שמים, וכמו שנפסק בשולחן ערוך אורח חיים סי' רל"א "כל מעשיו יהיו לשם שמים", וכשם שאם אינו מניח תפילין, עבר בוה על רצון הבורא, וכן מי שלא נטל לולב ואתרוג נחשב לרשע שעבר על רצון הבורא, כמו כן מי שאוכל

ומרכבה לפי שעה^ה, עד אשר ישוב האדם ויחזור לעבודת

או שותה לפי שביקש למלא תאוותו, הוא רשע, לפי שעבר על רצון הבורא שיש לאדם לקדש עצמו לשם שמים, לגשת לעניני עולם הזה רק מפני שהוא מחוייב בדבר ולא כדי ללכת אחר תאוותו.

וכשהאדם אוכל או שותה והוא עובר על רצון הבורא, עי"ז יונק המאכל לא רק מקליפת נוגה שהוא עירוב טוב ורע, אלא יונק משלש קליפות הטמאות, שמשם יונקים אומות העולם וכן המאכלים האסורים, שעל ידי שאוכל הבשר הכשר שלא כדין, הוא זורק את המאכל הכשר לשלש הקליפות הטמאות לגמרי רחמנא ליצלן.



ה. באכילה לשם שמים נעשה מרכבה לקדושה

וגופו נעשה להן לבוש ומרכבה לפי שעה. לפי שהוא נותן כח לרע ולטומאה. וכפי האמור כאשר האדם זולל וסובא הוא נעשה מרכבה לג' קליפות הטמאות, כי כאשר הוא אוכל לשם שמים הרי הוא נעשה מרכבה לשכינה, והיינו שהשכינה נמצאת כסדר אצלן, וכאשר הוא לומד ואומר 'תנו רבנן' נעשו שפתותיו מרכבה לשכינה, וכאשר הוא מתפלל ואומר 'הודו לה' קראו בשמו', נעשים כל אבריו מרכבה לשכינה, והיינו שהשכינה שורה עליו והוא נמצא תחת רשות השכינה, הוא נמצא בצד הקדושה והיא רוכבת עליו, משא"כ אם הוא אוכל לשם תאוה, עצם האכילה כדי למלאות תאות גופו, אזי הוא נמצא חלילה תחת רשות הג' קליפות הטמאות והוא נעשה לבוש ומרכבה לטומאה.

להתעלות בעבודת האכילה מדרגה לדרגה

והנה כאשר האדם עומד לאכול, הרי לא כל אחד נמצא במדרגה זו להתעלות מיד שיהיה אכילתו ככוונה הראויה, אולם בספרי מוסר והסידות מובא עצה על כך, שבשעת האכילה יעצור האדם באמצע ויאמר איזה דבר תורה בעל פה, ולפעמים העצה היעוצה הוא לעצור לגמרי מאכילה, אמנם אל יחשוב

האדם שבפעם אחת יוכל להתעלות ולאכול לשם שמים, כי מי שהורגל מימי נקותו ללכת אחר תאוות לבו ולאכול מעדנים מתוקים, הרי ההרגל נעשה טבע, ויהיה קשה עליו להתעלות, אך למעשה כל אחד יכול להתעלות, שכן מבואר בספר התניא שגם בעבודת ה' יכול ההרגל להיפך לטבע.

לעשות עצמו יראה ופחד מהשי"ת

וענין זה מבואר שכאשר האדם אומר 'אמן יהא שמיה רבה', אף אם עדיין לא זכה לבא על ידי פחד ויראה מפני הדר גאונו יתברך, אעפ"כ יזעזע עצמו, וכמו כן יתבונן בעצמו כרבע שעה ומחצית השעה ויוכיח את עצמו, כיצד יתכן שאין לי פחד ויראה מפני השי"ת, אימתי אבא לידי פחד הזה, ואף שעדיין אינו מרגיש שום פחד, ההרגל שהאדם מרגיל עצמו להיות מתוך פחד ה', במשך הזמן יתהפך לטבע, כי ההרגל נעשה טבע, כי כשם שבתאוות העולם הזה נעשה ההרגל לטבע, שכאשר האדם עומד לאכול ולהנות מתאוות העולם הזה אין הוא צריך לחשוב שהוא רוצה וחפץ להנות מהאכילה, כי זה טבע האדם ואינו צריך לעשות הכנה על כך, כמו כן שייך שיהיה כך בקדושה, שבכח האדם להרגיל את עצמו ללמוד מתוך התמדה ושאר ענינים, ודבר זה יתהפך אצלו לטבע.

ברוחניות יש תמיד במה להתעלות

ואמנם יש חילוק בין ההרגל לגשמיות להרגל ברוחניות, כי עבודת ה' אין לו גבול, וכסדר שייך להתעלות עוד ועוד, אלא שעל ידי ההרגל ממילא אין האדם נמצא מבחין והוא נמצא בדרך הטובה, וכמאמר הפסוק (הושע יד, י) 'וצדיקים ילכו בם' שבעבודת השי"ת יש לאדם להיות בבחינת הולך, אבל 'ופושעים יכשלו בם', שכסדר הם יורדים מטה מטה ל"ע, ומכאן שפושע אינו רק מי שמחלל שבת בפרהסיא רח"ל, כי מבואר כאן שמי שהוא אוכל בתאוה הרי הוא נעשה מרכבה לג' קליפות הטמאות, אכן מי שהוא עומד בדרך הטוב, גם אם עדיין לא הגיע למדרגתו, הרי הוא כבר בגדר צדיק וכאמור בפסוק הנ"ל 'וצדיקים ילכו בם', שגם אם הוא עדיין רק בגדר הולך, הוא כבר בגדר צדיק, כי הוא משתדל ללכת בדרך הטובה.



אכילה בקדושה עילאה בהתפשטות הגשמיות

זקני הק' היה מספר שהיה חסיד אחד בשם ר' ברוך שוק ששימש ק"ס צדיקים, וכאשר ביקר אצל הרה"ק ר' יצחק מאיר מזינקוב בנו של הרה"ק מאפטא, ואמר לו ששימש ק"ס צדיקים, נענה הרה"ק ואמר לו לשון הזוה"ק: 'וליהוי אנא פקודא בנו צדיקיא', שגם אותו ימנה בין הצדיקים, וכאשר היה אצל הרה"ק מאפטא, ראה איך שהרה"ק מאפטא אוכל טועמיה ערב שבת קודש, ומנה כל מה שאכל הרה"ק באותה שעה, וידוע שהרה"ק היה אוכל שלא כדרך הטבע, ולאחר מכן עשה הרה"ק מאפטא איזה תנועה, ומיד היה בהתפשטות הגשמיות, ואמר לר' יצחק מאיר: "את האכילה ג"כ הייתי יכול לאכול כמותו, אבל התנועה שעשה לאחר מכן אין זה בכוחי", ומעובדא זו רואים שמי שאוכל לשם שמים, גם לאחר אכילה מרובה שלא כדרך הטבע היה בכוחו לבא מיד לאחר מכן בהתפשטות הגשמיות.



ובעת אכילת 'טועמיה' מובא שיש ענין לאכול גם 'בונדלאך', וזקני הק' היה מספר שכאשר הרה"ק מבוטשאטש בעל ה'דעת קדושים' היה אוכל 'טועמיה' היה מברך ברכת 'בורא פרי האדמה' על בונדלאך, והיה מאריך הרבה קודם כל תיבה, ואז טעם בונדל אחד בלבד.

הרה"ק ר' מאיר מפרעמישלאן היה מרבה בשבחו של הרה"ק מבוטשאטש, ופעם אחת אמר שהוא גדול כמעט כהרה"ק מבארדיטשוב, ולאחר מכן נענה ואמר שהרה"ק מבוטשאטש גדול כבר כהרה"ק מבארדיטשוב, עד שחזר ואמר שהרה"ק מבוטשאטש גדול כבר יותר מהרה"ק מבארדיטשוב, וסיים ואמר: "רב כמוהו עדיין לא היה להשי"ת, ואחריו לא יהיה כן".

ברכת הנהנין ברוב פחד ורעדה

ומספרים שפעם אחת נכנסו לביתו ולא ראוהו בבית, עד שיצא מאחורי הארון וחתכת מזונות בידו וסיים לברך ברכת 'בורא מיני מזונות', לפי שבעת שברך הברכה, אזי מרוב הפחד קפץ בביתו והטמזן עצמו תחת הארון.

ה' ולתורתו. כי לפי שהיה בשר היתר ויין כשר, לכך

זקני חק' היה מברך ברכת 'שהכל' בבוקר, ואם כי לא נפל אחורי הארון אמנם ראו עליו בעת הברכה גודל פחדו, אף שלא צעק קולות, אכן ראו איך שהוא דבוק בדבקות גדולה בהש"ת.



ו. יש עליה לאכילה ע"י לימוד התורה ותפילה

עד אשר ישוב האדם ויחזור לעבודת ה' ולתורתו. כי מי שאינו אוכל לשם שמים, כפי מה שירבה באכילתו כפי כן יגבר בו ההתגשמות, לפי שנעשה מרכבה לטומאה, ועל ידי זה אינו יכול להתפלל כראוי בכוח האכילה ההיא, אכן כאשר הוא מתגבר והוא לומד ומתפלל בכח, על ידי זה מתעלה מאכלו, מאחר שבמהותו אינו מאכל איסור.

לא בקל יכולים לתקן תאות אכילה ושתייה

אמנם אין זה דבר פשוט כל כך, כי כאשר האדם אוכל ושותה כדי למלאות תאוותו, והולך אחר שאר התאוות, לא בקל יוכל לשוב אל הטוב, כי כח האדם בא על ידי מאכלו ושתייתו, ומאחר שגופו ודמו הם מבשר ויין תאוה, ממילא אין לו חשק ללמוד ולהתפלל, לפי שנעשה מרכבה לטומאה רח"ל ונתגשם עד מאד, כי החמור אין בכוחו להיות אדם, ועל ידי בשר התאוה נהפך האדם כחמור, וממילא חסר לו הרצון ללמוד ולהתפלל ולגשת לטוב, ולכן אל יסמוך האדם בעת שהוא הולך אחר תאוותו שהנה תיכף ילך לתקן את מאכלו על ידי תורה ותפילה, כי לא בקל יוכל לבא לידי כך, אכן מי שמבקש לשוב אל ה', עוזרים לו מן השמים.



כאשר האדם חולה אינו מרגיש מאומה רח"ל

לפני שנתיים ימים כשהייתי חולה ל"ע (-בשנת תשנ"ח כשקיבל רבינו זי"ע הסטרא"ק

יכולים לחזור ולעלות עמו בשובו לעבודת ה', שזהו לשון היתר ומותר, כלומר שאינו קשור ואסור בידי החיצונים שלא יוכל לחזור ולעלות לה". רק שהרשימו ממנו נשאר בגוף, ועל כן צריך הגוף לחיבוט הקבר כמו שיבואר לקמן. [וכן החיות שבטיפות זרע שיצאו ממנו בתאוה בהמית, שלא קידש עצמו בשעת תשמיש עם אשתו מהורה].

ונפל למשכב לתקופה) ולא הייתי יכול להתפלל, התפללתי למעלה בחדרי, והנה היה בחור אחד שהיה נמצא כאן, ומעולם לא ראיתיו מתפלל כראוי, וגם כשכולם צעקו בהתלהבות 'הבו לה' בני אלים', עמד הוא כגולם, ולא הייתי יכול להבין כיצד הגיע לידי כך, וכששכבתי אז הבנתי פשר הדבר, כי אז הייתי מוכרח להתפלל באופן כזה שלא הרגשתי מאומה, והבנתי אז שכאשר האדם חולה ל"ע, אין הוא מרגיש מאומה, ובחור זה היה חולה כסדר ל"ע, ועלי ריחם הבורא שנבראתי.

ומי שאין לו הרגשה לתפילה אין לו שליטה על עצמו, שהרי הוא כסוס ופרד שאין לו חשק ללמוד תורה ולא להשכים, שהסוס בטבעו הוא עצלן גדול, וגם האדם על ידי מאכלו בתאוה הוא נעשה כסוס, הוא מרכבה לטומאה ל"ע, ולכן קשה עליו להתפלל.

ואמנם כל אחד יכול להתעלות, אבל יש תמיד לעבוד הרבה על הדבר הזה, וה' יהיה בעזרנו.



ז. מתיר אסורים מידי הסטרא אחרא

שזהו לשון היתר ומותר כלומר שאינו קשור ואסור בידי החיצונים שלא יוכל לחזור ולעלות לה'. וזהו מה שמברכים 'ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם מתיר אסורים', שאין הכונה רק למי שיושב בבית האסורים, אלא שכל הענינים שהיו

אסורים בידי החיצונים, כאשר האדם שב בתשובה הם יוצאים מצד האיסור וחוזרים להיתר, וזהו 'מתיר אסורים'.

ואיתא על מה שמברכים בברכת אתה גבור, שהרי כל מה שהאדם חוטא ח"ו נעשו כפגרים בידי הסיטרא אחרא, שהם שוככים כפגרים מתים, כי מה שנכנס בידי הסיטרא אחרא נעשה כמת, כי רשעים בחייהם קרויים מתים, וכאשר מברכים ברכת אתה גבור, 'מחיה מתים אתה רב להושיע', יש לכון שכל המתים שנפלו בידיהם על ידי החטאים שיצאו מהם, וזהו 'ברוך אתה ה' מחיה המתים'.